

Alegat 68.

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Wydział krajowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi przy sprawozdaniu do l. 37697/77 projekt ustawy budowniczej dla miast i miasteczek, i obecnie roztrząsa go komisya z łona Wysockiej Izby dla spraw administracyjnych wybrana.

Gdy ta ustawa wejdzie w życie, zacznie się od tej pory niewątpliwie nowy okres rozwoju miast kraju naszego.

W motywach wspomnianego projektu oświadcza Wydział krajowy zgodnie z opinią zapytywanej w tym przedmiocie komisji znawców, iż ułożenie takiej ustawy budowlanej, która mogłaby uczynić zadość warunkom rozwoju i uporządkowania miast, a równocześnie dała się zastosować także i do budownicznych właściwości wsi, jest wręcz niemożliwem.

Zdanie to jest zupełnie słuszne i podzieli je niezawodnie każdy, komu znane są różnice, zachodzące pomiędzy charakterem miast, a typowymi właściwościami osad wiejskich w naszym kraju.

Lecz czyż dlatego, że w jednej ustawie nie dadzą się zjednoczyć, postanowienia prawne dla miast i dla wsi razem — mają być i nadal skazane wsie nasze na pozostanie w tym nędznym stanie, w jakim dziś one znajdują się? Czy chaty włościańskie mają być na zawsze pozbawione światła i powietrza. Czy w tych ciasnych, niskich, brudnych, ciemnych i okopconych przybytkach mają i dalsze generacye żyć w przygnębieniu umysłowem i karłowacieć na ciele? Jeśli kraj cały poczuwa się do wdzięczności dla inicjatorów myśli prawnej uregulowania stosunków budownicznych w miastach, których ludność (licząc już i oba główne miasta krajowe) nie dochodzi nawet do 1.200.000 dusz, to niezaprzeczenie w równym stopniu byłaby pożądaną racjonalna opieka prawna dla budownictwa wiejskiego, obchodzącego cztery i pół miliona mieszkańców kraju.

Czas nam zaprawdę pomyśleć o tem, ażeby nasze chaty włościańskie w przyszłości nie przedstawiały już tak bolesnego widoku nędzy i zaniedbania, jak obecnie!

Czytając projekt Wydziału krajowego do ustawy budowniczej dla miast i miasteczek, natrafiamy tam wiele postanowień, istotnie nieodzownych dla wsi — jak n. p. ustanowienie minimalnej wysokości mieszkań ludzkich, tudzież wymiarów okien i drzwi, przymus stawiania komiów, ponad dach wyprowadzanych, przepisy, zdążające do stopniowego wdrażania w ludności krajowej zwyczaju używania do budowli ogniotrwałych materiałów i t. d. Z tych wybornych przepisów z łatwością da się ułożyć zwięzła ustawa budownicza dla wsi, która zaradzić może przynajmniej najgwałtowniejszej potrzebie.

Al. I. W tym duchu ułożony projekt ustawy budowniczej dla wsi przedkłada się niniejszém
wysokiemu Sejmowi z prośbą o przekazanie go komisji administracyjnej do łącznego traktowania
z projektem do ustawy budowniczej dla miast i miasteczek.

Al. II. Oprócz tego przedkłada się także wysokiemu Sejmowi projekt do uchwały względem
rozpisania konkursu na wzorowe plany typowe zagród włościańskich.

Franciszek Jasiński

wnioskodawca.

*Max, Ignacy Łukasiewicz, ks. Chelmecki, Wodziński, K. Ochrymowicz, Gedel, ks. Sawa,
Onyszkiewicz, Towarnicki, Hoszard, Jocz, J. Kitrys, X. Tomasz Kowalski, Jędrzejowicz, Józef
Jasiński.*

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu rozpisać konkurs na wzorowe plany rozkładu i budowy zagród włościańskich.

„Autorowi planów konkursowych powinni przede wszystkim trzymać się istniejących dotąd tradycyjnych urządzeń zagród włościańskich, lecz zarazem wypada starać się z tēm pogodzić umiejętnie, wymogi higieny, smaku estetycznego, tudzież warunki praktyczności dla celów gospodarskich.

„Celem konkursu jest, ustanowić typowe wzory najtańszych, najłatwiejszych do wybudowania, a przytēm najwygodniejszych, najzdrowszych dla ludzi i inwentarza, a przytēm najpiękniejszych mieszkań dla mniěj zamożnej klasy ludności rolniczėj. Wzorów ma być kilka. np. domu mieszkalnego o jednej tylko izbie z sienią, i drugiego domu z izbą (światlicą) oddzieloną od kuchni (piekarni); plan zagrody w ścieśnionėj ulicy wiejskiej, tudzież zagrody wolno śród pól, lub ogrodów położonėj; typ włościańskiego domu murowanego; najpraktyczniejszego rozkładu budynków gospodarczych itd,

„Wydział krajowy ustanowi mieszaną komisję znawców dla wybrania względnie najlepszych wzorów budowli włościańskich; te wzory rozeszle Wydział krajowy Wydziałom powiatowym. stowarzyszeniom gospodarczym i instytucyom technicznym do ścisłego zbadania krytycznego.

„Typy budowli włościańskich, które Wydział krajowy ostatecznie uzna za wzorowe, będzie się starał roz-

powszechnie, rozsyłając je po szkołach ludowych i do urzędów gminnych, wraz ze zwięzłym i przystępnie ułożonym ich opisem.

„Na koszta konkursu jak niemniej druku wzorowych planów budowy zagród włościańskich, wyznacza się do rozporządzenia Wydziału krajowego 10.000 złr. wal. austr.“

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przewodniczący Wydziału krajowego, Książę de Włocławek
Plan wykładu i budowy zagród włościańskich

Wzrost ludności włościańskiej w naszym kraju, a także i w innych krajach Europy, jest coraz to większy. Wobec tego staje się koniecznym, aby włościanom zapewnić warunki do życia i pracy, któreby im pozwoliły na podniesienie ich poziomu materialnego i kulturalnego. W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych.

W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych. W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych. W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych.

W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych. W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych.

W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych. W tym celu należy przede wszystkim zadbać o poprawę ich warunków mieszkaniowych i gospodarczych.

U s t a w a

z dnia zawierająca przepisy budownicze dla wsi królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu krajowego Mojego królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

§. 1.

Budowy wymagające konsensu w ogóle.

Do budowy nowego lub przekształcenia starego budynku do zaprowadzenia w istniejącym budynku takich zmian, które mogą wywrzeć wpływ na jego trwałość, bezpieczeństwo w obec ognia, lub też na stan zdrowia mieszkańców, potrzebne jest zezwolenie Zwierzchności gminnej w obrębie gminy, zaś konsensu do przedsięwzięcia budowlu na obszarze dworskim udziela właściwy Wydział powiatowy w pierwszej instancji.

§. 2.

Podział budowli wiejskich.

Zabudowania wiejskie dzielą się na dwie kategorie:

- a) Zwykle domy mieszkalne dla pojedynczych rodzin, o jednym ognisku, tudzież budyki gospodarskie bez ognisk;

- b) domy mieszkalne dla większej liczby partyj. zabudowania przeznaczone do służby bożej, szkoły, zakłady przemysłowe — i w ogóle wszelkie takie budowle, które nie dadzą się zaliczyć do rzędu wymienionych w poprzednim ustępie pospolitych budynków mieszkalnych lub gospodarskich.

§. 3.

Plany budowli.

Pozwolenia (konsensa) na wznoszenie po wsiach budowli, wymienionych w ustępie pierwszym §. 2. lit. a, niniejszej ustawy, mogą być udzielane bez warunku przedłożenia planów rysowanych.

Na wszelkie inne budowle może być udzielony konsens, tylko na zasadzie planów, sporządzonych przez fachowego budowniczego lub architekta.

Władza, powołana do udzielania konsensu budowlanego (zwierzchność gminna lub wydział powiatowy) może w braku własnego organu technicznego powołać do zbadania planów na miejscu budowy jednego rzeczoznawcę, nieinteresowanego w tej sprawie. Jeżeliby to połączone było z kosztami, ponosić ma takowe podający o konsens.

§. 4.

Termin załatwienia podań o konsens.

W przeciągu ośmiu dni po wniesieniu podania o konsens zarządzi zwierzchność gminna (wydział powiatowy) komisyjne zbadanie projektu budowy na miejscu o ile możliwości przez osobę biegłą w sprawach budowniczych, przyczem powinien być obecny budujący lub jego pełnomocnik. Do dni czternastu po owej komisji ma być wydane orzeczenie w przedmiocie zamierzonej budowy.

Orzeczenie to musi być wydane pisemnie.

§. 5.

Konsens.

Konsens budowlany ma zawierać następującą treść:

- a) Dokładne orzeczenie topograficzne miejsca budowy;
- b) wymienienie rodzaju budowli, jaka ma być wzniesioną (dom mieszkalny, budynek gospodarski i t. p.);
- c) oznaczenie materiału, z jakiego ma być zrab wzniesiony, tudzież rodzaj pokrycia budynku;

- d) wymiary budynku w szerz, w zdłuż, i na wysokość w metrach;
- e) ilość i wymiary okien i drzwi;
- f) ilość i rodzaj palenisk;
- g) oznaczenie materiału, z jakiego ma być wybudowany komin (cegła, kamień, drzewo).

Wydział krajowy wyda formularze na konsensa budowlane dla użytku zwierzchności gmin wiejskich, w myśl przepisów niniejszej ustawy ułożone. Na wypadek odmowy pozwolenia, ma być przytoczony powód tejże odmowy.

§. 6.

Postępowanie przy udzielaniu konsensu na budowie wyższej kategorii.

Udzielanie konsensów na budowie wymienione w ustępie drugim §. 2. niniejszej ustawy, zawisłem jest od tych samych warunków, jakie są przytoczone w rozdziale I szym ustawy budowniczey dla miast i miasteczek w §§. 6, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14 i 15.

§. 7.

Orzeczenie §§. 11 i 14 ustawy budowniczey dla miast i miasteczek stosują się także i do pospolitych budowli wiejskich, (§. 11 projektu ustawy budowniczey dla miast i miasteczek orzeka, iż wszelkie zarzuty prywatno-prawne co do zamierzonej budowli mają być pozostawione rozstrzygnięciu przez władze sądowe w myśl postanowienia §§. 340 i 341 kod. cyw. zaś §. 14 nacza czas trwania ważności konsensu budowlanego na lat dwa).

§. 8.

Rozpoczęcie robót przy budowlach pospolitych.

Budowle pospolite (§. 2. lit. a) mogą być rozpoczęte, skoro budujący otrzyma konsens od zwierzchności gminnej. Zwierzchność gminna nie jest jednak odpowiedzialną za to, gdyby prawomocność udzielonego przez nią konsensu, uchyloną została później orzeczeniem wyższych władz w drodze rekursu, albo też wyrokien sądowym.

§. 9.

**Budowle obok dróg publicznych
i kolei żelaznych.**

Przy budowlach obok dróg publicznych lub kolei żelaznych, konsens może być wydany dopiero po zasięgnięciu opinii organu wykonującego zarząd techniczny na tych drogach i kolejach.

Odległość budynku od drogi krajowej ma wynosić przynajmniej trzy metry a od drogi powiatowej i gminnej półtora metra. Co się zaś tyczy odległości budynków od dróg państwowych i kolei żelaznych, niemniej co do sposobu budowania obok tychże kolei, zastosowane będą i nadal obowiązujące dotąd przepisy.

§. 10.

Kierownictwo budowy.

Kierownictwo budowy powinno być powierzane osobistościom, uzdolnionym. Nazwisko kierownika budowy, powinno być zawsze do wiadomości Zwierzchności gminnej podane.

Kierownik budowy jest zarówno jak budujący odpowiedzialny za wszelkie naruszenie warunków konsensu, za odstąpienie od zatwierdzonych planów i w ogóle za wszelkie uchylenia przeciwko przepisom tej ustawy.

§. 11.

Szczegółowe warunki budowy mieszkań ludzkich.

Budynki przeznaczone na mieszkania dla ludzi powinny odpowiadać następującym wymogom :

- a) lokaluści mieszkalne powinny być suche i posiadać dostateczny przystęp powietrza i światła, izby powinny mieć najmniej 2,50 m. wysokości, okna najmniej 80 cent. wysokości a 50 cent. szerokości, drzwi mają być najmniej na 2 m. wysokie a jeden m. szerokie ;
- b) podłoga izb mieszkalnych powinna leżyć przynajmniej na 30 centm. ponad powierzchnią gruntu budowlanego ;
- c) powała powinna być ogniotrwale urządzoną z cegły albo polepy glinianej na 6 centm. grubej ;
- a) Kominy muszą być z cegły lub z kamienia murywane i ponad dach 80 centm. wyprowadzone, i tak mają one być urządzone, ażeby łatwo było czyścić je z sadzy ; zakładanie kominów na belkach lub podkładach drewnianych jest wzbronione, wpuszczanie drzewa w ściany kominowe jest zakazane.

§. 12.

Odprowadzanie nieczystości.

Odprowadzenie nieczystości z budynków na ulice lub place publiczne jest bezwarunkowo wzbronione nawet przy starych budynkach.

§. 13.

Dachy ogniotrwałe.

Rady gminne mają obowiązek starać się o to, ażeby stopniowo wdrażał się po wsiach zwyczaj pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem.

§. 14.

Oddzielenie budynków nieogniotrwałe krytych drzewami.

Budynki, słomą albo trzcina kryte, muszą być oddzielane jeden od drugiego szeregiem drzew najmniej 10 metrów jeden od drugiego oddzielony.

§. 15.

Budynki przedstawiające zwiększone niebezpieczeństwo ogniowe.

Piekarnie, suszarnie, młyny parowe i destylarnie powinny być od innych budynków przynajmniej trzydzieści metrów oddalone. Cegielnie i piece do wypalania wapna muszą stać poza obrębem osady zamieszkałej.

§. 16.

Naczelnik gminy czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy. W czasie trwania budowy, naczelnik gminy może w każdej chwili zbadać na miejscu, czy warunki konsensu są ściśle przestrzegane.

Pozwolenia na budowę udziela naczelnik gminy wspólnie z dwoma asesorami.

§. 17.

Rekursa przeciw orzeczeniu w sprawach konsensu.

Przeciw orzeczeniu Zwierzchności gminnej w sprawach objętych niniejszą ustawą, może być wniesiony rekurs do Wydziału powiatowego, od orzeczeń Wydziału powiatowego do Wydziału krajowego. Przeciwko orzeczeniom Wydziału krajowego rekurs nie może być wniesiony.

Rekursy mają być wnoszone w terminie 14dniowym na ręce tej władzy, której orzeczenie stanowi przedmiot odwołania się.

§. 18.

Przekroczenia przepisów budowlanych.

Przekroczenia przepisów budowniczych objęte ustawą karną, będą dochodzone i karane przez właściwe władze sądowe.

Co do reszty przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych, prawo karania służy naczelnikowi gminy w obrębie jego zakresu urzędowania wspólnie z dwoma asesorami, w granicach obszaru dworskiego Wydziałowi powiatowemu,

Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego ztąd niebezpieczeństwa publicznego do grzywną od 5—50 złr. albo w razie niemożności więzieniem od 24 godzin do 10 dni.

§. 19.

Rekursa odnoszące się przeciwko orzeczeniom karnym.

Przeciwko orzeczeniom karnym Zwierzchności gminnej (§. 18) może być wniesiony rekurs do politycznej władzy powiatowej (§. 61 ust. gminnej).

§. 20.

Nadzór nad zwierzchnością gminną.

Wydział powiatowy czuwa nad tém, ażeby zwierzchność gminna nie zaniedbywała obowiązków niniejszą ustawą na nią włożonych. Naczelnik gminy wyłamujący się z zakresu tych obowiązków, karany będzie grzywną aż do 20 złr. a wrazie uporeczywego powtarzania się nieposłuszeństwa, może być na wniosek wydziału powiatowego usunięty z posady (ustawa z 17/6 1874 Dz. u. i rozp. kr. nr. 49).

§. 21.

Budowy wykonane bez konsensu lub wbrew konsensowi.

Wrazie rozpoczęcia budowy bez konsensu lub wykonania takowej wbrew zatwierdzonemu planowi, zwierzchność gminna może obok kary pieniężnej lub kary aresztu zarządzić zniesienie nieprawnie wykonanej budowy albo wskazać dodatkowo warunki, do których budujący winien się zastosować.

§. 22.

Wykonanie prawomocnych poleceń.

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia kary pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie

uczyni w drugim przez zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania téj ustawy, zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

§. 23.

Uchylenie dotąd obowiązujących przepisów.

Z dniem wejścia w życie téj ustawy przestają obowiązywać dotychczasowe przepisy ogniowo- i budowniczo-policyjne we wsiach, które się tyczą przedmiotów niniejszą ustawą objętych i których miejsce ma ona zająć.

§. 24.

Postanowienie wykonawcze.

Wykonanie téj ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

